

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Petri Ribadeneiræ, Societatis Iesv Presbyteri, De
Tribvlationibvs huius seculi Libri Duo**

Ribadeneyra, Pedro de

Coloniae, 1604

XIX. De alijs quibusdam molestijs, quas co[n]iugati patiuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50340)

suā ſuęq; familiæ cōduxerit ſalutē. Quòd ſi hoc fieri nequeat, nō video quare tanto perē liberos expetāt, præſertim cū nullos, velint nolint, adepturę ſint, vel ſi forte aliquos cōſequantur, eoſdē nō niſi liſtores & carnifices ſuos, & perpetuę fortaliſſis damnationis ſuæ futuros authores.

CAPVT XIX.

DE ALIIS QVIBVSDAM MOLEſtijs, quas coniugati patiuntur.

ET ſi ſterilitas coniugatis, præſertim mulieribus moleſta ac grauis ſit; eſt tamen quædam multò maior magiſque deploranda coniugum miſeria & tribulatio, ſi nimirum diſcordes ſint, & tanquam in campo aperto ſe inuicem oppugnent. Nam quid inconuenientius eſſe poteſt, q̄ ſi inter illos, apud quos ſumma pax & animi trāquillitas regnare deberet, maxima exoriatur diſſenſio, & pro concordia bellum, pro dilectionis dulcedine odij amaritudo, pro ſalubri denique medicina mortiferum appareat venenum? Sed vt accuratius de hac materia differentes ſingularem aliquā malè coniugatis conſolationem tribuamus, præſupponimus nonnunquam huiuſce diſſenſionis & diſcordiæ cauſam procedere ex corrupta radice & mala intentione.

tione

tione, qua scilicet temerè & per illicita
 media in malum finem contrahentes
 venerandum hoc Matrimonij Sacramen-
 tum iniierunt; ita vt Deus per vniuersae
 cati poenam, reliqua quoque puniat de-
 lieta. Præterea videmus nonnullos con-
 sideratè ac legitime iuxta præceptum
 Dei & Ecclesiæ Catholicæ ritum & con-
 suetudinem indiuiduam vitæ inire socie-
 tatem, & tamen nihilominus tantis
 inter eos oriri rixas & altercationes,
 suauitas status illius in maximam animi
 amaritudinem conuertatur. De prioribus
 quidem hoc capite, in sequenti vobis
 de posterioribus nobis agendum est.

Si Matrimonium abusu quodammodo
 intentione mala prophanetur, ita vt
 hoc Deus ad iracundiam prouocatus
 latam sibi vliscatur iniuriam, mirum
 non est id ipsum ingentis tristitiæ & ma-
 tarum lachrymarum esse causam. Cum
 enim introitus peruersus fuerit, haud
 dubium quin cohabitatio dolore &
 rumnis plena futura sit: & si intentio
 bona, media autem incongrua fuerint
 impossibile est, vt felicem exitum &
 ctum bonum sortiatur.

Virgo quæ elocari desiderat, si in pu-
 licum exornata, benè compta atq; con-
 posita, procedat, si verborum lenocin-

utatur, & in conuersatione gratiosa sit,
 si saltando, ludendo, cantando & osculā-
 do, omniq; leuitatis genere animū ama-
 toris sui demulcere studeat, si deniq; ei
 pignus affectionis & sui erga illū amoris
 indicium tradat; hæc & similia media ta-
 lia esse dico, vt per ea non seipsam solum
 virgo perdat, verū etiam amittat hoc,
 quod prætendebat, ac consequi desidera-
 bat. Nam licet adolescens, cui se matri-
 monio iungi optat talibus blanditijs
 & adulationibus allectus, in initio amo-
 re illius æstuarē videatur; reuera tamen
 non tam nuptiarum, quàm folius stupri
 desiderio flagrat: quandoquidem leui-
 tates & ingeniosas istas amoris irritatio-
 nes dissolutarum magis, quàm honesta-
 rum virginum proprias esse existimat.
 Quod si eam in vxorem ducat, iam, vbi
 amplexus ipsaque basia aliquantulum
 præterierunt, paulatim refrigescit amor,
 & ardentes flammæ cordis non nihil ex-
 stinguuntur, ita vt iam antea acta mente
 reuoluens, vxorem suam priusquam si-
 bi desponsaretur, haud parum inhone-
 stam fuisse suspicetur, simulque vereri
 ac timere incipiat, ne quod exercuit libe-
 ra, idem quoque faciat coniugali vincu-
 lo constricta.

G

Dum

Dum hæc considerat, continuo ad di causam
 tionem erga illam habitam alteri eo elega
 dam minus fortassis verecundæ trib res, inq
 promissæ fidei nescius, nec vllius sibi comput
 scijs iuramenti. Atque hoc omnis o dotem
 contentionis, inuidiæ, cunctarum de querit
 que controuersiarum inter coniug per & b
 exurgentium seminarium est: non ali quam d
 de procedēs, quàm quod Matrimoniu tius Gro
 institutum à Deo Sacramentum, per se diceb
 cita media, quasi aliunde ascendēs, cunia si
 non per verum ostium, vt ipse Chri Si diu
 inquit, intrantes, susceperint. rus, spe

Ioan. 10.

Sunt alij, qui, cum meliori intentio xorem,
 & saniori consilio connubium ino am tan
 media tamen ad animi sui concep ducere
 conseruandum necessaria vsurpare nuptiar
 temnunt: plerunque enim contingit, eos & p
 vir vel mulier generis potius & fami uis, ad
 nobilitatem, diuitiarum siue bono pratū a
 copiam, officij & dignitatis excell cū ipsa
 tiam attendat, & maiorem persona quam p
 mositatis & pulchritudinis, quàm nitatib
 virtutis, honestatis, ætatis ac vale tissimu
 nis, vel aliarum magis vtilium, me pulchri
 que considerandarum qualitatū ues & f
 spectum habeat, etiamsi eadem pra felicitat
 ptie ac principales, reliquæ vero quam c
 tam propriæ, quàm accidentariæ nub simo fr
 di aliquo

di causæ sint. Hinc Seneca quodam lo-
co eleganter: Digitis computamus vxo-
res, inquit, quando nimirum digitis
computamus pecuniam, quam nobis in-
dotem adferunt. Ac primum quod
queritur, est; Quam diues est: Quasi pau-
per & bona non tanti esset æstimanda,
quam diues & mala. Quanto pruden-
tius Grecus ille Themistocles melius ef-
se dicebat, virum sine pecunia, quam pe-
cunia sine viro?

Si diues aliquis & nobilissimo stemmate cla-
rus, speciosam, & iuuenulam ducat vx-
orem, ipse non se coniugem, sed soci-
am tantum voluptatum & vitiorum
ducere existimat, ideoque peractis iam
nuptiarum solemnibus, omnes ciuitatis vi-
eos & plateas obambulat, interest conui-
uijs, adit spectacula, inuisit hortos, nec
pratium aut viridarium vllum est, ad quod nõ
cũ ipsa declinet, excolit etiã & exornat eã
quã potest optime, cunctisq; replet va-
nitatibus. Et sicuti naturaliter omnes, po-
tissimum autẽ fœminæ in iuuentute, &
pulchritudinis flore, ad leuitatem procli-
ues & faciles sunt: ita quoq; nec maiore
felicitatem arbitrantur esse in cœlis,
quã eam qua cum marito suo dilectis-
simo fruuntur in terris. At si transactis
aliquot puerperijs paulatim liberorum

exerescentium cura occupentur, iam
 ob partus frequentiam vxoris leuitas
 libido intereat, lepores & facetię euan-
 cant, formosam & floridam iuuentu-
 frontem senilis raga contrahat; ad-
 si possessiunculæ & hæreditates ad
 tidianas delicias fastumque inceperit
 consummandum non sufficiant, ita
 non nisi ipsius sortis & solius matrimo-
 nialis dotis vnicum restet solatium
 tum diuendendi bona, alienandi præ-
 ipsosque quos possident agellos & ad
 alieno are grauandi media excogita-
 tur, æstimantur torques, annuli, arma-
 monilia, bacata denique & vermice-
 ta vestimenta oppignorantur, demum
 quicquid superest ornamentorum ve-
 le proponitur, gaudentes si pretij
 rum dimidium recipiant. Ex quo fit,
 coniunx proba & ingenua sit, occul-
 atque in abscondito plorare ac gemitu
 non desinat, penitusque interius præ-
 xietate & mœrore nimio consumatur
 sin litigiosa & improba fuerit, contra-
 vt contra maritum insurgens, quæ
 furiosa & mentis expers tumul-
 tur.

Neque tamen illud tribulationum
 & malorum omnium extremum
 sed quia plerumque diuites in ætate

iuueneri vitijs dediti à sceleribus & impudicijs nullis abhorrent, nec quicquam intentatum relinquunt; idcirco vxore propria neglecta & contempta, tanquam perditæ ac desperati, ipsisque libidinosis actibus planè immersi, etiam cum meretricibus scortari non reformidant: quare colluione alijsque contagiosis morbis afflicti, & mercedem adulteris debitam percipiētes (prò dolor) ipsas pariter coniuges & liberos alienis sordibus inficiunt, atque hæc iræ, odij, indignationis ac iurgij causa est.

Præterea malo vitæ suæ exemplo matronas alioquin natura pudicas & honestas ad similia flagitia perpetranda provocant, ita ut omnem cum pudore & verecundia respectum exuentes, non tantum corpora fœda quadam contagione corrumpant; verum (quod maxime dolendum & vix absque vberima lachrymarum profusione dici potest) ipsas quoque animas suarum coniugum grauissima hac leuitatis & inhonestatis peste, tanquam venenatis quibusdam iaculis miserrimè transfigant: cum enim illis non cohabitaret Deus, accidit, ut matrimonium quod coniugatis solatium & paradysus esse debuerat, in crudelissimum conuertatur infernum.

Quisquis autem etsi paupertate & opia pressus, honestate tamen & cecomia præditus, sedulam in domesticæ administratione operam adhibuerit, diuinorum mysteriorum ignarus, Matrimonium Sacramentum esse à Deo constitutum, arctissimumq; coniugalis nudi nodum, nisi sola morte dissolui disrumpi posse cognouerit; adhæc quis ex duabus animabus & ex corpore duobus animam vnā & corpus vnū effecerit, onusq; grauissimum meris suis impositum patienter tolerauerit, labores etiam & molestias omnia christiana quadam discretione superauerit; vxorem denique sibi à Deo concessam atque concreditam amicè ac bene contemplatus fuerit, & si eam operæ ac votis omnibus respondere animauerit, iam se mortalium omnium felicissimum estimauerit; sin verò minus exactationi fatisfecerit, nihilominus tam vt coniugē charissimam dilexerit, & suo vitæ suæ exemplo reformatam imitauerit, & miseræ atque infirmitati illius compassus vnanimem, tranquillā & sacrificam cum ea vitam traduxerit, inquam, quisquis ipse fuerit, diuinam consequitur gratiam, & *in pinguedine terræ in rore cali desuper est benedictio*

cohabitatur enim & commoratur inter illos Deus, & cunctis eorum conatibus prosperum largitur effectum, quin etiam ipsis, liberisque ac posteris eorum honestum præstat alimentum.

Atque hoc ipsum est discrimen nubentium vel diuiti vitioso, vel pauperi virtutibus prædito. Verum quoniam nullus aut exiguus certè isti⁹ habetur respectus, & diuitiæ magis quam virtutes attenduntur, idcirco, pro dolor, indies cernimus matrimonia tot ac tantis laboribus & molestiis exposita, innumeris penè etiam redundare aduersitatibus. Et quia uterque cum opibus potius quam cum persona fœdus iniit, idcirco maritus uxorem non ut coniugem diligens, sed ut famulam atque ancillam despiciens, haud quicquam magis in votis habet, quam ut ipsa defuncta dotalibus bonis gaudeat: contra mulier virum non ut maritum veneratur, sed tanquam fornicatorem & insanum amatorem contemnit, quem etiam adulterum reputans, iam sæpius se liberam exoptat, quo de bonis iuxta voluntatem & placitum suum constituere possit, quare alterum alteri nunquam visum esse, nedum nupsisse præstaret.

Eadem omninò de reliquis incom-

G 4 modi-

moditatibus inter coniugatos præcipue
 cum ob generis nobilitatem & personam
 dispositionem ac pulchritudinem, rum
 sperati officij ratione accidentibus, de
 possunt: nam etsi hæc non principalia
 sed secundaria tantum matrimonij acci-
 dentia sint, plerumque tamen, si sperata
 expletis nuptiarum solennijs minus pro-
 sperè succedant, aut non planè expecta-
 tioni & voluntati eorum respondeant,
 contingit vt sibi inuicem defectus suos
 exprobrent, iamque serius pœnitentis
 complosis manibus exclament: heu me
 miserum, quid feci: hinc amoris præter-
 uehementia tristitiam & ingentè animi
 dolorè generat, ipsa etiam mutua dilec-
 tionis & beneuolentiæ affectio in odium
 & voluptas in amaritudinem & gemitus
 maximum permutatur.

Ad hæc etiam tribulationum & malorum
 omnium in matrimonio occurren-
 tium non rarò hanc esse causam opinor,
 quòd nimirum coniuges sibi sanguine
 iuncti sunt: videtur enim ipsa natura talibus
 repugnare coniunctionibus, & velle
 vt sanguinis & affinitatis habeatur respectus.
 Et certè non sine causa leges cum
 diuinæ & ecclesiasticæ, tum ciuiles &
 imperiales certos quosdam consanguini-
 tatis gradus constituere, in quibus con-

trahere illicitum est: nam licet huiusce rei quandoque à sede Apostolica dispensatio obtineatur, sciendum tamen eandem ad solius tantum peccati excusationem, & conscientiae stimulum tollendum tribui, non autem quasi Deus per eam donaturus sit gratiam, & prosperum ac infortunatum in tali coniugio successum.

¶ S. Ambrosius à quodam amicorū suorum consultus, an filium nepti suae elocare liceret, seuerissimè ipsum in quadam epistola increpauit ac reprehendit, quòd simile quid cogitasset, consulens eidenè ne attentaret. quando quidem infausta; & maximè sinistra futura esset ista coniunctio, & concludens epistolam: Undè oportet, inquit, ab ea discedas intentione, quæ, etià si liceret, tamè tuam familiam non propagaret.

Sanctus item Gregorius ait: Quædam terrena lex in Romana Rep. permittit, ut siue frater, siue soror, seu duorum fratrum germanorum, vel duarum sororum filius & filia misceantur. Sed experimento didicimus, ex tali coniugio sobolem non posse succrescere.

Nulla hinc Regum, Principum ac Ducum,

G s

cum,

*Li. 8. Epist.
ad Paternum.*

Cap. 6. Interrog. August. Cantab. lib. 12. Epist.

cum, aliorumque magnatum & illustrium virorum mentio est, quibus de causis ipsam remp. Christianam concernentibus, indiuiduam vitæ societatem cum propinquis & consanguinis inire permittitur, meritoque ac iure primo Apostolica sedes cum illis ad eundem vsque gradum iuxta Concilii Tridentini decretum dispensat; quæ tamen dispensationem idem Concilium hominibus priuatis, quantumuis honestis, nisi grauissimæ & iustissimæ causæ inciderint, denegat, & connubia hæc sub graui pœna interdicat.

*Sessio. 24.
capite. 5.*

Solet etiam Deus nonnullos à conjugij copula tanquam electos & ad perfectiorem statum prædestinatos præseruare: qui si inspirationem Spiritus sancti sentientes, & instinctum ac ductum eius sequentes castitatem voueant, Religiosum ordinem profiteantur, postmodum autem sensualitate seducti poeniteant, & leuem aliquam ob causam contra conscientiam in eum quem in religione posuerant præterea retrahentes, matrimonium incurrant, non immerito coniugia ista infelicissima amaritudinibus varijs replenda Deus consuevit.

Cum e
ti & in
noler
& del
haudi
ptatis,
xas, d
nente
pœna

Ete
dulò c
talis e
dilige
na inc
quod
quod
cum i
do:
follici
medit
statum
mum
rare p
indies
mitat
incept
penset

p

Cum enim ipsi in contrahendo voluntati & inspirationi diuinæ obtemperare nolentes, inordinatis magis appetitibus, & desiderijs carnalibus acquieuerint, haud ita magnoperè mirandum, si voluptatis, pacis ac gaudij loco, nauseam, rixas, dissensiones, & tribulationes sustinentes, dignas leuitatis & temeritatis sue pœnas luant.

Etenim si res aliqua huius mundi sedulo considerata, certè status electio talis est, quæ non diligenti tantum, sed diligentissima etiam & maximè diuturna indigeat deliberatione, iuxta illud quod dicitur: Deliberandum est diu quod statuendum est semel: præsertim cum in ea totius vitæ consistat beatitudo: verum quia nihil est de quo minus solliciti sumus, quod diu cum minori præmeditatione aggredimur, quam ipsum statum, in quo finire vitam & ad extremum vsque spiritum constanter perseuerare proponimus, idcirco infinitis penè indies premimur & subiaceamus calamitatibus; decet enim vt quod temerè inceptum est tribulatione perpetua compensetur.

Præterea sunt aliqui tam filiorum
G 6 Quam

quam filiarum, qui proprios sequentes appetitus, contra voluntatem parentum nubunt. nam etsi, quantum matrimonij substantia attinet, ad legitimè contrahendum, non parentum, sed vtriusque tantum partis cōsensu requiratur & necessarius sit, nihilominus tamen honestum & æquum fuerit, vt filij & filiae parentes respiciētes, absq; eorū volūtate & cōsensu nulla ratione cuiquā se despondeant aut deuinciāt, considerantes quod non solum ab iisdem suum esse habeant, verum etiam quod de liberorū prosperitate & profectu ipsis filiis sollicitiores sint quippè qui senio confecti & iudicio rationis vsu valentes, iamque diuturnā experientia edocti, optime nouerunt quidnam filiis suis conducat ac proficiat. Quapropter cum Deus parentes a filiis præcipue velit ac iubeat honorari, mirum non est, eundem inobedientiam & despectum parentibus præstitum seuerissime etiam in hac vita vindicare.

Pius Quintus P. M. ex mandato Concilij Tridentini catechismum edidit, in quo inter cætera expressè præcipit, ante omnia adhortandos esse filios, ne vlla ratione absque parentum, tutorum vel curatorum suorum consensu matrimonium inueant: legitur enim in veteri testa-

mento
fuisse e
Qui m
ne faci
si dice
est pat

Ca
rataru
vt coi
ficti c
que c
vnder
cedat.
trimo
sciant
pœnar
obren
gratia
flagell
ra.

Ad
rumq;
ad cal
tioner
statue
enti s
virtue
ti perp
insolu
næ co

mento ipsos parentes quondam solitos
fuisse elocare filios. Et D. Paulus inquit:
Qui matrimonio iungit virginem suam, be- *1. Corint. 7.*
ne facit: & qui non iungit, melius facit: qua-
si diceret, desponsare filiam, proprium
est patris, non filia.

Causis miseriarum iam commemo-
ratarum idcirco diutius immoratus sum,
vt coniugati molestijs varijs agitati & af-
flicti conscientiam suam intrēt, intima-
que cordis perferutantes cognoscant,
vnde tribulatio & pœna ista diuina pro-
cedat. Quod si peccatum aliquod in ma-
trimonio commissum depræhendant,
sciant afflictionem istam temporalem
pœnam esse & vindictam delicti. quam-
obrem laudantes & benedicētes Deum,
gratias eidem referant, quod puniat &
flagellet eos in hac vita, vt parcat in futu-
ra.

Ad euitationem ergo horum alio-
rumque similium incommodorum, &
ad calamitosorum coniugum consola-
tionem, omnes & singulos contrahere
statuentes hortor & moneo, vt quid fa-
cturi sint, diligēter attendant, seduloque
virtutem & dignitatem huius sacramen-
ti perpendant, videlicet vinculum esse
insolubile, & arētissimam maris & foemi-
nae coniunctionem: quæ si feliciter ac-

158 DE TRIBVLATIONE

prosperè successerit, societas est familiarissima, & inexplicabili suauitate, utilitate, consolatione & iucunditate repleta. Sin verò aliter euenerit, dissidium & odium est plus quàm hostile, & tormentum ac martyrium sempiternum.

Quare inituri matrimonium, antequàm inuicem prae oculis habeant, & in amore Domini procedentes, piè, honestè, christianè ac laudabiliter in patientia & summa animi tranquillitate per omnem vitam degant, vt graue onus, & indissolubile iugum humeris suis impositum minori cum difficultate tolerant atque sustineant. Hinc rectè quidam Sapienter. Accipe inquit æqualem, hoc est, non quod familiae seu generis claritate, diuitiarum abundantia, ætate vel vitæ statu, sed quod conditione & natura tibi æqualis & simillimus sit: ex æquabilitate enim vita exurgit conformitas, æterna pax, & concordia coniugatorum.

Quod autem illos attinet, qui infesto & infelici matrimonio cōtracto, tribulationibus, anxietatibus & miserè oppressi sunt, quia remedium aliud nullum superest, conuersi ad Dominum stultitiam & temeritatem suam deplorent, omnem operam adhibentes, vt amorem societatis in pœnam sibi à Deo concessa

per pa
quin D
sensur
eorum
solatio
sit.

DE I
YUM

ET
EX
vram
etiam
tamen
acqu
tarem
decipi
am ali
uera s
tempo
tus va
instab
Eteni
dam
vxore
magis

per patientiam lucrentur, nec dubium
quin Deus illis diffidij loco pacem & cō-
sensum vnanimem donaturus, & corda
eorum molestijs varijs exacerbata, con-
solationis suæ dulcedine recreaturus
sit.

CAPVT XX.

DE RELIQVIS CONIVGATO-
rum tribulationibus, & quomodo in ijs-
dem consolari se debeant.

ET si omnem, & quam possumus ma-
ximam adhibeamus diligentiam,
vtamurque medijs, quibus velimus, sit
etiam intentio optima & rectissima, vix
tamen possibile est, vt societas ista, quam
acquirimus, talis sit, qualem fortasse op-
tarem: plerumque enim, vel nos ipsos
decipimus, existimantes & sperantes e-
am aliter fore conditionatam, quam re-
uera sit, vel conditio hominis successu
temporis, & per diuersos fortunæ euen-
tus variatur, aut certè naturales rerum
instabilitates, mores hominum mutant.
Etenim experientia ipsa docet, esse quos-
dam adolescentes, qui dum adhuc sine
vxore sunt, securam, dissolutā, & bestijs
magis quā hominibus congruam vitam
ducunt;